

РОГАТИНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
«ГІМНАЗІЯ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО»

НАКАЗ

м. Рогатин

31 серпня 2023р.

№ 64

**Про організацію та проведення екскурсій,
відповідальність за життя та здоров'я дітей**

Відповідно до Інструкції щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю МОНУ від 02.10.2014 № 1124 згідно плану роботи ліцею з метою забезпечення організованого проведення навчальних екскурсій та навчальної практики, проведення виховних заходів національно-патріотичного спрямування, дотримання санітарно-гігієнічних вимог та правил техніки безпеки

НАКАЗУЮ:

1. Класним опікунам, вихователю, вчителям, керівникам гуртків
 - 1.1. Запланувати проведення навчальних екскурсій протягом 2023-2024 н.р.
 - 1.2. Проводити екскурсії у строгій відповідності до інструкції, належно оформивши документи по організації екскурсії у відповідності з вимогами діючих нормативних документів (Додаток 1).
 - 1.3. Проводити інструктажі з безпеки життєдіяльності з учнями з відповідним записом у журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності; повторювати з учнями правила поведінки під час подорожей, робити відповідні записи у класному журналі та в щоденниках учнів.
 - 1.4. Після повернення з екскурсії обов'язково доповідати адміністрації ліцею про результати поїздки.
2. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора з навчально-виховної роботи Зварчука Я.М.

Директор ліцею

Ігор ДОРОНЮК

Знаказом озаконений:

Зварчук Я.М.

**Рекомендації щодо порядку
організації екскурсійних поїздок організованих
груп учнівської та студентської молоді**

1. Ці рекомендації підготовлені на основі таких нормативно-правових актів:

Лист Міністерства освіти і науки України від 27.04.2010 № 1/9-289

Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.97 № 176 (із змінами);

Порядку обслуговування громадян залізничним транспортом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.97 № 252 (із змінами);

Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563 (із змінами);

Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 24.03.2006 №237.

2. Екскурсійні поїздки в залежності від території проведення поділяються на місцеві та дальні.

До місцевих належать екскурсійні поїздки, що проводяться в межах Автономної Республіки Крим або області. Допускається (виїзд) вихід у суміжні території, якщо це обумовлено адміністративно-територіальним розташуванням навчального закладу, який здійснює екскурсійні поїздки. Всі інші екскурсійні поїздки вважаються дальніми.

3. Екскурсійні групи учнівської та студентської молоді (далі - екскурсійні групи), які використовують для руху автомобільні дороги, автомобільний транспорт, залізниці, судноплавні водні шляхи, території заповідників, заказників, національних парків, прикордонну зону тощо, зобов'язані діяти у відповідності до вимог, що визначають порядок перевезення організованих екскурсійних груп автомобільним транспортом і залізницею, користування дорогами та перебування на територіях відповідного охоронного статусу.

4. Адміністрація навчального закладу:

приймає рішення про проведення екскурсійних поїздок;

несе відповідальність за підготовку, успішне їх проведення, педагогічну доцільність і результативність;

видає наказ про проведення екскурсійної поїздки, в якому: визначається мета, район, термін проведення, (категорію, ступінь складності експедиції або туристсько-спортивного походу) екскурсії; призначається керівник туристської групи та його заступник (заступники, помічник, помічники); обумовлюється відповідальність керівника та його заступника за збереження життя і здоров'я учасників протягом усього часу екскурсійної поїздки, затверджується персональний склад групи та маршрут проведення поїздки; визначається, у разі потреби, порядок дій керівник групи при плановому поділі групи на підгрупи, а також кандидатури керівників підгруп, їх заступників (помічників).

проводить інструктаж керівника групи та його заступника (заступників) з питань охорони праці та техніки безпеки під час екскурсійної поїздки з вихованцями, учнями та студентами відповідно до вимог Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти з обов'язковою реєстрацією в журналі встановленого зразку (додаток 5 до Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю);

контролює проведення інструктажів з вихованцями, учнями та студентами з питань техніки безпеки, їх участі в екскурсійних поїздках;

заслуховує інформацію керівника екскурсійної групи про проведений захід; враховує результати діяльності керівників екскурсійних груп при їх атестації та заохоченні.

5. При проведенні автобусних екскурсій керівний склад туристської групи комплектується згідно з вимогами Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.97 № 176 (із змінами).

Схема маршруту та розклад руху, що оформлюються в трьох примірниках і затверджуються замовником послуг за погодженням з перевізником та територіальним підрозділом Державтоінспекції. Один примірник схеми маршруту та розкладу руху видається водію, інші зберігаються у замовника послуг і перевізника.

Список групи дітей у трьох примірниках. Допускати до поїздки дітей, які зазначені у списках і не мають протипоказань для далеких поїздок за станом здоров'я, що підтверджується відповідною довідкою лікаря; призначити для кожної групи з десяти дітей керівника, відповідального за

супроводження їх під час поїздки, а для групи з 30 і більше дітей - медичного працівника та провести інструктаж з правил поведінки і техніки безпеки.

6. Екскурсійні групи формуються з числа вихованців, учнів загальноосвітніх, позашкільних і професійно-технічних навчальних закладів, студентів вищих навчальних закладів для відвідування визначних історико-культурних місць, цікавих природних об'єктів з освітньою, навчально-виховною, науковою чи розважальною метою.

При формуванні екскурсійних груп враховуються вимоги до досвіду та віку учасників екскурсійних поїздок, керівників, їх заступників, викладених в додатку 2 Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю (рядок «екскурсії»).

7. При проведенні екскурсій (крім автобусних) з учнівською та студентською молоддю в межах населеного пункту, де вони проживають або навчаються, призначення заступника керівника туристської групи не є обов'язковим. За згодою керівника екскурсійної групи помічником керівника (помічниками) можуть призначити учня з числа старшокласників віком від 16 років (для груп учнівської молоді), який має досвід участі в екскурсії.

При проведенні екскурсійних поїздок на будь-яких видах транспорту (крім автобусних), пов'язаних з виїздом за межі населеного пункту, де проживають або навчаються учасники, навчальний заклад, що проводить екскурсійну поїздку, призначає керівника екскурсійної групи та його заступника на групу до 25 осіб. На кожні 10 наступних осіб призначається ще один заступник керівника (помічник).

8. Кількісний склад екскурсійної групи визначається її керівником спільно з адміністрацією навчального закладу з урахуванням вимог, викладених у додатку 2 Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю (рядок «екскурсії»).

При проведенні автобусних екскурсійних поїздок кількісний склад екскурсійної групи не може перевищувати кількість місць для сидіння в одному автобусі.

9. Вимоги до керівників екскурсійної групи, їх обов'язки та права визначені Правилами проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю (розділи 4 і 5).

Зокрема, заступником керівника екскурсійної групи призначається особа віком старше 18 років. Керівник екскурсійної групи або його заступник повинен мати навички з надання першої долікарської допомоги.

Керівник екскурсійної групи та його заступник (заступники) несуть відповідальність за життя, здоров'я учасників екскурсійної поїздки відповідно до законодавства, а також за загальну організацію та зміст виховної роботи під час поїздки, дотримання учасниками правил дорожнього руху, протипожежної безпеки, вимог з охорони природи, пам'яток історії і культури тощо.

Керівник туристської групи та його заступник (заступники) зобов'язані при підготовці та проведенні екскурсійної поїздки:

- забезпечити підбір учасників екскурсійної поїздки відповідного віку та досвіду;

- ознайомити учасників екскурсійної поїздки з Правилами проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю;

- провести цільовий інструктаж учасників, помічників керівника з питань охорони праці та техніки безпеки під час екскурсійної поїздки з учнями та студентами згідно з вимогами Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, з обов'язковою реєстрацією в журналі встановленого зразка (додаток 5 до Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю);

- сприяти страхуванню учасників екскурсійної поїздки;

- отримати необхідну документацію на проведення екскурсійної поїздки;

- у разі екскурсійної поїздки тривалістю більше одного дня для батьків учнівської та студентської молоді віком до 18 років провести батьківські збори;

- забезпечити під час екскурсійної поїздки додержання учасниками належного громадського порядку, санітарно-гігієнічних норм, виконання Правил дорожнього руху, пожежної безпеки, інших норм безпеки життєдіяльності.

У разі знаходження зброї, вибухонебезпечних і незнайомих предметів керівник екскурсійної групи або його заступник вживають заходів щодо убезпечення учасників і при першій нагоді повідомляють про знахідку відповідні місцеві органи влади та підрозділи МНС.

Керівник туристської групи та його заступник (заступники) також зобов'язані:

- ознайомити учасників екскурсійної поїздки з їх правами та обов'язками;

- організувати підготовку учасників екскурсійної поїздки, перевірити необхідні знання, уміння та навички;

ознайомити учасників екскурсійної поїздки з історичними та географічними особливостями району подорожі, переліком основних екскурсійних об'єктів, видатними діячами краю;

узгодити питання харчування учасників екскурсійної поїздки, місця проживання (у разі екскурсійної поїздки більше однієї доби), скласти кошторис витрат на проведення поїздки;

одержати, у разі потреби, дозвіл на відвідування району з обмеженим доступом (заповідники, заказники тощо);

розробити план краєзнавчої, дослідницької, природоохоронної роботи та інших заходів на маршруті, якщо такі заплановано проводити.

10. Обов'язки та права учасника екскурсійної поїздки визначені Правилами проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю (розділ 6).

Зокрема, учасник екскурсійної поїздки зобов'язаний:

брати участь у підготовці екскурсійної поїздки, своєчасно виконувати розпорядження керівника екскурсійної групи та його заступника (заступників);

повідомляти керівника екскурсійної групи або його заступника про погіршення стану здоров'я чи травму;

виконувати правила дорожнього руху та пожежної безпеки, правила безпеки на воді, правила особистої гігієни, інші правила та норми особистої та колективної безпеки, запобігати травматизму, знати елементарні способи самоконтролю фізичного стану;

при знаходженні зброї, вибухонебезпечних і незнайомих предметів, не торкатися і не зрушувати їх з місця. Про місцезнаходження таких предметів терміново повідомити керівника екскурсійної групи або його заступника;

з повагою ставитись до місцевих жителів, їх звичаїв і традицій;

дбайливо ставитись до природи, пам'яток історії, культури.

Учасник має право:

користуватися матеріальною базою навчального закладу (навчальні кабінети, навчальні посібники, художня та довідникова література бібліотеки навчального закладу), який здійснює екскурсійну поїздку, при підготовці зазначеного заходу на загальних умовах;

брати участь у заходах з підготовки екскурсійної поїздки;

після подорожі брати участь у підсумкових заходах екскурсійної групи з популяризації краєзнавчих матеріалів за підсумками екскурсійної поїздки;

готувати публікації в пресі, виступи на радіо, телебаченні.

11. Під час проведення екскурсійної поїздки необхідно:

дотримуватися затвердженого маршруту;

уживати заходів, спрямованих на забезпечення безпеки учасників екскурсійної поїздки;

у разі виникнення небезпечних природних явищ та з інших обставин, що можуть вплинути на безпеку учасників, припинити екскурсійну поїздку та вжити заходів щодо збереження життя та здоров'я учасників, виходячи з конкретної ситуації та реальної наявності сил і засобів для ліквідації наявних загроз;

у разі нещасного випадку керівник екскурсійної групи зобов'язаний терміново організувати надання першої долікарської допомоги потерпілому та викликати швидку медичну допомогу, сповістити про нещасний випадок, при потребі, найближчий підрозділ МНС;

повідомити про випадок, що стався, керівника навчального закладу, а в разі потреби, і представників органів внутрішніх справ;

не допускати безпідставного поділу екскурсійної групи, відставання від неї окремих учасників, а також від'їзду окремих членів екскурсійної групи без супроводу одного із заступників керівника (від'їзд одного чи декількох учасників можливий лише за умови, що в екскурсійній групі два або більше заступників чи помічників керівника).

Керівник екскурсійної групи має право в разі потреби та за наявності в групі не менше двох заступників керівника передати керівництво екскурсійною групою та при першій нагоді повідомити керівника навчального закладу, який здійснює екскурсійну поїздку.

12. Після закінчення екскурсійної поїздки керівник групи спільно з учасниками готують інформацію про поїздку (у вигляді презентації, стінгазети, фотовиставки, на сторінках друкованого органу навчального закладу чи в рамках тематичного масового заходу). Придбані під час екскурсійної поїздки цікаві матеріали можуть бути оформлені у вигляді виставки або розміщені в музеї при навчальному закладі.